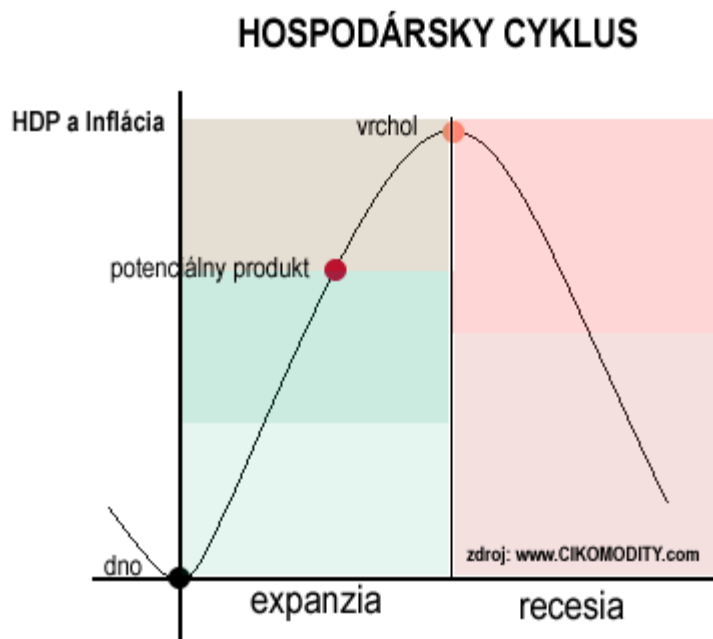

HOSPODÁRSKY CYKLUS

Vývoj ekonomiky, ktorý prebieha v podobe opakujúcich sa výkyvov, nazývame cyklickým a jeho jednotlivé vlny, ktorá v sebe zahŕňa rozmach a pokles ekonomickej výkonnosti hovoríme **ekonomický (hospodársky) cyklus**. Predstavuje kolísanie produktu okolo potencionálneho produktu. Ekonomický rast nie je priamočiary. Rast sa strieda s poklesom reálneho produktu. V tomto striedaní možno pozorovať určité spoločné črty a periodicitu. Hovoríme, že ekonomika sa vyvíja cyklicky

Hospodársky cyklus môžeme vyjadriť pomocou sínusoidy. Sínusoida označuje pohyb reálneho hrubého domáceho produktu, ktorý ekonomika v danom období dosahuje:

Hospodársky cyklus má **štyri fázy**:

1. **Recesia** – klesajúca ekonomická aktivita, produkt sa znižuje, v ekonomike je veľmi málo istoty, prevláda pesimizmus, znižovanie odbytu, dopyt nemôže držať krok s výrobou kvôli vysokým cenám, znižovanie výroby, prepúšťanie z práce, rast nezamestnanosti, likvidácia podnikov, znižovanie ziskov a miezd, klesá dopyt po úveroch a dopyt po práci.
2. **Dno** – bod keď je reálny produkt minimálny, najnižšia úroveň reálneho HDP, v ekonomike prevláda sklúčujúca atmosféra, úroveň výroby je nízka, dopyt je nízky, nezamestnanosť je vysoká, úroveň odbytu je nízka, podniky sa zatvárajú, je nízka úroveň cien tovarov, miezd, úrokov a ziskov, je nízky dopyt po úveroch,
3. **Expanzia** – rozmach, ekonomika sa rozvíja, skutočný produkt rastie, v ekonomike prevláda dôvera a optimizmus, výroba a odbyt narastajú, nezamestnanosť klesá, ceny rastú pomaly, rastú mzdy, úroky, zisky, rastie dopyt po úveroch,

4. **Vrchol** – bod, keď reálny produkt dosahuje maximum. Najvyššia úroveň reálneho HDP, v ekonomike je plná zamestnanosť až prezamestnanosť, výroba dosahuje maximum, odbyt dosahuje najvyšší stupeň, ceny sú vysoké a ešte stále rastú, rastú mzdy, úroky a zisky, v ekonomike začína prevažovať nedôvera.

Ekonomické cykly majú svoje zákonitosti. Po určitom čase má vývoj napriek výkyvom vzostupný trend a vo vlnení sa prejavuje určitá pravidelnosť. Napriek tomu jednotlivé cykly trvajú rôzne dlho a dosahujú iné extrémne hodnoty (dno, vrchol). Rast môže nastať veľmi rýchlo – **boom**, rovnako môže nastať prudký pokles – **pád**, alebo sa situácia dlhodobo nemení – **stagnácia**.

Príčiny ekonomických cyklov

Striedanie jednotlivých fáz hospodárskeho cyklu má svoje príčiny.

1. **Endogénne** (vnútorné, interné) - ide o vnútorné príčiny, spôsobené poklesom investícií, snahou maximalizovať zisk, malým dopytom, pohybmi úrokových sadzieb, zmenami odvetvovej štruktúry, úspormi mzdových nákladov, nerovnomerným rastom dôchodkov a podobne,
2. **Exogénne príčiny** (vonkajšie, externé) - sú vonkajšie príčiny, pôsobiace mimo ekonomiky. Môže to byť podnebie, vojna, politické príčiny, nález bohatého ložiska surovín, nové významné objavy, pesimizmus podnikateľov, nesprávne prognózy a podobne.

Trvanie ekonomických cyklov:

1. **krátkodobé cykly** – 3 až 7 rokov,
2. **strednodobé cykly** – 8 až 11 rokov,
3. **dlhodobé cykly** – môžu trvať až 20 rokov.

Každá ekonomika má záujem sústavne dosahovať ekonomický rast. Reálny vývoj je však iný. Žiadna z ekonomík nevykazuje sústavný rast, striedajú sa fázy recesie a expanzie. Recesia sa spája s poklesom reálneho produktu s nedostatočným využívaním výrobných faktorov, s nezamestnanosťou. Recesia je daňou za obdobie rozmachu. Keď rastie produkt, využívajú sa výrobné faktory, ale zároveň rastie inflácia. Hlavným dôsledkom cyklického vývoja sú zmeny inflácie a nezamestnanosti.

zdroj: http://oskole.sk/index.php?id_cat=2009&rocnik=4&clanok=6433